

ДОКЛАД
НА СДРУЖЕНИЕ „НАЦИОНАЛНА МРЕЖА НА ЗДРАВНИТЕ МЕДИАТОРИ“
2011-2017 г.

1. Въведение

На 7 декември 2016г. на Общо събрание на Сдружение "Национална мрежа на здравните медиатори" /НМЗМ/ се прие Стратегически план 2016-2020г.

НМЗМ: промяна отвътре навън!

- Ние, членовете на НМЗМ, на базата на нашите ценности:
- взаимопомощ
- съпричастност
- отговорност
- уважение към другия и различието
- лоялност
- честност
- човечност

Си представяме:

- Свят, в който всеки се чувства ценен, намерил своето място в живота,
- Социална система, в която всеки има равен достъп до равни по качество образование, здравеопазване и социални услуги
- Държава, в която се спазват законите и се отстояват правата; гражданите и политиците са обединени от общи ценности, които се защитават и се гарантират чрез съществуващото законодателство; държава, в която няма дискриминация;
- По-справедлива, адаптивна и гъвкава здравна система, съобразена с потребностите на всички граждани на РБ, използвайки най-високи стандарти на медицински грижи;
- Мрежа на ЗМ, която променя реалността, в която живеем, така че да станем по-приемащи и по-приемани;

МИСИЯ:

Националната мрежа на здравните медиатори - НМЗМ - обединява хора и усилия за промяна на политики, стереотипи и нагласи и работи за равен достъп на уязвими общности до качествено здравеопазване през модела на здравното медиаторство.

- *Този доклад представя дейността на НМЗМ за периода от последното отчетно-изборно събрание до момента на представянето му.*

2. Нашите приоритети - резюме

- Разширяване на Националната програма за здравни медиатори
- Подкрепа на здравните медиатори на местно ниво и подобряване на работните условия

- **Мотивиране на нови общини за активно партньорство с Мрежата и предизвикателства в съвместната ни работа**
- **Осигуряване на надграждащи обучения за здравни медиатори**
- **Организиране на обучения за новите здравни медиатори в медицинските университети**
- **Отчетност на здравните медиатори**
- **Разработване, прилагане и утвърждаване на нови практики в областта на медиаторството** – през 2015 г. приключи инициатива на ФЗПМ за промотиране работата на здравни медиатори в болница. Практиката беше въведена в Лом, Ямбол и Самоков
- **Популяризиране на програмата извън България**

3. Популяризиране и разширяване на Националната програма за здравни медиатори

В последните години здравномедиаторната програма в България има устойчиво развитие. Ключов фактор за успешното разширяване на програмата е това, че присъства воля в отговорните държавни институции и добра координация на процеса между различните партньори, където НМЗМ се утвърди и вече заема ключово място и роля.

Всяка година Сдружение „Национална мрежа на здравните медиатори” (НМЗМ), въз основа на анализа на работата на обучените и назначени здравни медиатори, текущото, както и според заявените нужди за включване в програмата от нови общини, подготвя разпределение на бюджетите за здравните медиатори по общини, което представя пред Министерство на здравеопазването с копие до Министерство на финансите за утвърждаване.

За отчетния период, броят на здравните медиатори, назначени към общините, чрез делегиран бюджет се движи, както следва: 2011 – 111; 2012 – 105; 2013 – 130; 2014 – 150; 2015 – 170; 2016 – 195. От 57 общини, в 20 области през 2011г., днес здравни медиатори работят в 117 общини от 27 области.

През 2017г. са утвърдени 215 работни позиции в 116 общини. Здравно-медиаторната програмата през 2017г. покрива 27 от общо 28 области от територията на страната.

В края на месец септември 2017г. НМЗМ подготви и предложи актуализиран списък на общините и щатно разпределение на бюджетните им бройки за позицията „здравен медиатор” за 2018г. Този списък съдържа 230 работни позиции в 117 общини. (**Приложение 1**).

4. Подкрепа на здравните медиатори на местно ниво и подобряване на работните условия – въпреки това, че Мрежата не разполага с нормативен документ за въздействие на общините, организацията се стреми да защитава интересите на здравните медиатори на местно ниво. Практиката показва, че официалните писма, които изпращаме до общините оказват влияние и в определени казуси се стига до разрешаване на възникнали проблеми.

От 2015г. в проекта на Мрежата „Заедно за по-добро здраве” се провеждат ежегодно на регионален принцип по пет регулярни срещи със здравни медиатори. За периода са проведени дванадесет и до края на 2017г. предстоят още три. Тези срещи се оказват много предразполагащи за здравните медиатори, където се споделят различни успехи и проблеми в работата им по места.

В края на 2016г. екип от експерти на НМЗМ стартира вътрешен **мониторинг**

5. Мотивиране на нови общини за активно партньорство с Мрежата и предизвикателства в съвместната ни работа

Това е текуща дейност, с която са ангажирани всички членове на НМЗМ, експерти, и областни отговорници. Активната роля на здравните медиатори в определени общини – Монтана, осигури гласност за предстоящите конкурси, където се явиха достатъчно кандидати за здравни медиатори. НМЗМ е разчитала много на доброволния труд на членовете си за изпълнение на дейността, но от 2012 тя е подкрепена и по отделни проекти - проект „Заедно за по-добро здраве“, EQUI HEALTH, финансиран от Международната организация по миграция.

Целогодишно НМЗМ събира информация за общини, които са заявили желание за обучение на здравни медиатори. Проучваме нуждите на целевите групи и поддържаме контакт с общините с цел оптимално разпределение на бройките по делегиран бюджет. На сайта ни: <http://zdravenmediator.net> има рубрика – **актуално за общините**, където присъства информация за общините, относно процедурата за включване на нови общини, допълнителни бюджети, както и указания за провеждане на конкурсите.

Два пъти в годината събираме и обработваме информация за статута на всички здравни медиатори в страната. Работещите здравни медиатори подават количествени отчети към НМЗМ на всеки шест месеца.

НМЗМ консултира общините при подготовката и провеждането на конкурси за здравни медиатори и задължително участва чрез свои представители в комисиите за избор на нови здравни медиатори. Стремим се да осигурим прозрачност и спазване на утвърдена през годините процедура за подготовка и провеждане на конкурсите за избор на здравни медиатори.

За съжаление, Мрежата ежегодно отчита проблеми с нежеланието на определени общини да спазват коректност и прозрачност при избора и назначаването на здравни медиатори. Програмата на местно ниво се сблъсква с политически интереси, които водят до „уредени“ конкурси, назначаване на необучени и несертифицирани здравни медиатори, политически уволнения на здравни медиатори. Отделно от това много здравни медиатори се сблъскват с проблеми, свързани с недостатъчна осигуреност на работно място, техника и консумативи, незаинтересованост на общините към отчетността, делегиране на задължения на здравните медиатори извън длъжностната им характеристика.

Тези проблеми са притеснителни и представляват риск за качеството на здравно-медиаторната програма в определени региони.

С цел по-нататъшното устойчиво развитие на професията на здравния медиатор, на 20 септември 2016 г., НМЗМ подготви и изпрати до заместник- министъра на здравеопазването, д-р Адам Персенски **методически указания за работата на здравните медиатори**. Към писмо бе приложена и унифицирана отчетна форма. В тези указания Мрежата е предложила ясни правила при:

- Процедура за включване на нови общини и нови здравни медиатори в програмата;
- Процедура за избор на нови здравни медиатори;
- Предварителни критерии за избор на здравни медиатори;
- Обучение на нови здравни медиатори;
- Назначаване и работа на здравни медиатори;
- Отчетност на дейността на здравни медиатори;

В резултат на активността на НМЗМ за търсене на решения на идентифицираните проблеми, в началото на 2017г. МЗ одобри унифицирана форма за отчет на дейността на здравните медиатори и предостави указания на всички общини. През годината нашите срещи със зам. министрите на здравеопазването – Лидия Нейчева и Мирослав Ненков продължиха. На 2 август 2017 г. представители на Национална мрежа за децата инициираха среща със заместник –министър Светлана Йорданова от Министерство на здравеопазването, на която обсъдиха модела на работа на здравните медиатори и необходимостта от включване на дейността в Закона за здравето. На срещата присъства и проф. Търнев като представител на НМЗМ. Към настоящия момент имаме

очакване позицията „здравен медиатор” да влезе в ЗЗО, което ще е база за изготвяне на наредба, регламентираща дейността на ЗМ в България.

6. Осигуряване на надграждащи обучения за здравни медиатори

Ключов фактор за успешния здравен медиатор е той постоянно да се усъвършенства, да е наясно с новите тенденции в работата с уязвимите групи и да притежава актуални познания по нормативните документи, с които работи. НМЗМ разчита изключително много в това отношение на експертите и обучителите си вътре в организацията, а така също и на утвърдените ни партньорски взаимоотношения с профилирани в различни области организации – БАСП, ФЗПМ, Международна организация по миграция, Програма „Ромед” на Съвет на Европа, Европейския център за контрол на заболяванията. По отношение на борбата ни с ваксина-предотвратимите заболявания НМЗМ разполага с подкрепата на бизнеса в лицето на компания „ГлаксоСмитКлайн – България”

- През 2011г. БАСП проведе обучение на 20 здравни медиатори за превенция на три инфекции - ХИВ/СПИН, хепатит В и хепатит - онлайн платформа.

- Профилактична дейност, репродуктивно здраве и превенция – обучение за ЗМ, 25 септември 2012г. Това обучение бе проведено от БАСП, участваха 22 здравни медиатори. Те получиха полезна информация за някои от най-често срещаните заболявания, поразяващи репродуктивната система на човека и начините за тяхното профилактиране.

- Обменни посещения между здравни медиатори се реализират от 2012г. Посетените колеги имаха възможност да се консултират с по-опитните ЗМ в съвместната работа на терен и да подобрят своята увереност и професионализъм.

- През 2013 г. в рамките на проект „Аурора”, БАСП проведе надграждащо обучение за здравни медиатори за превенция на рака на маточната шийка, в което ЗМ се запознаха и с най-добрите европейски практики в борбата със заболяването.

- „Инициатива за здраве и ваксинапрофилактика” стратира в много трудно за България и Европа време – епидемията от морбили. След 2011 г. тази идея се утвърди и се превърна в ежегодно събитие за повишаване на знанията на здравните медиатори за ваксина-предотвратимите заболявания и световните тенденции в борбата на човечеството срещу тях.

- 2011 и 2012г – две обучения за повишаване капацитета на здравни медиатори в теренната им работа по програма „Ромед”. Някои от обхванатите теми бяха – межкултурна медиация, роля и задачи на медиатора, етичен кодекс, работен цикъл на медиатора – включено планиране, последствия от расизъм, дискриминация и маргинализация, межкултурна комуникация, взаимодействие с държавни институции.

- 27 – 28 март 2014 г. обучение „Работа с медии за напреднали и изкушени” в рамките на проекта на НМЗМ - ROMA MATRIX. Целта на обучението беше най-добре и често работещите с медии членове на Мрежата да получат допълнителни знания и умения в работата с медиите и заедно да подпомогнат изготвянето на концепция за медийна кампания.

- „Да поговорим за предпазване от болести”, 2014г. – практическо ръководство за здравни медиатори и лекари „Как да повишим обхвата на деца с имунизации?”, което бе разработено от Европейския център за контрол на заразните заболявания (ECDC) и предлага подходи за повишаване на броя на детските имунизации при работата с различни групи родители - <https://etnosi.files.wordpress.com/2013/09/rakovodstvo.pdf>

- „Заедно за по-добро здраве - от нас, за нас”, 2015/2016г. - възможните методи за работа с деца и родители, чрез които здравните медиатори да повишат информираността сред хората относно възможните рискове, начини на разпространение и предпазване от зарази и паразити, както и да поставят *хигиената* на приоритетни позиции.

7. Обучения за придобиване на квалификация „здравен медиатор”

Вече шест поредни години (от 2012 г. насам) Факултетът по обществено здраве към Медицински университет-София осъществява обучението на новите здравни медиатори съвместно с експерти-обучители от Националната мрежа на здравните медиатори и Българската асоциация по семейно планиране.

- През 2012г. бяха обучени и сертифицирани 40 здравни медиатори
- През 2013г. бяха обучени и сертифицирани 29 здравни медиатори
- През 2014г. бяха обучени и сертифицирани 21 здравни медиатори
- През 2015г. бяха обучени и сертифицирани 26 здравни медиатори
- През 2016г. беше проведено най-голямото обучение на здравни медиатори от въвеждането на професията в България през 2001 г. През обучителната програма преминаха 53 здравни медиатори
- През 2017г. бяха обучени и сертифицирани 38 здравни медиатори

Новите общини, където професията се въвежда за първи път се обхващат в проект на НМЗМ „Заедно за по-добро здраве“. От 2016г. работят 12 здравни медиатори по Българо-швейцарска програма и 3 по проекти на Уницеф.

8. Отчетност на здравните медиатори за периода 2012-2016г.

Настоящият анализ се отнася за периода на доклада и обобщава количествени индикации на основни функционални характеристики по следните групи дейности:

- Съдействие при осъществяване на планови имунизации;
- Съдействие при осъществяване на профилактични прегледи;
- Индивидуални казуси от здравен характер;
- Казуси от социален характер;
- Консултации и подготовка на документи в социалната сфера;
- Осъществяване на здравно-информативни мероприятия за превенция на различни заболявания;
- Дейности в областта на семейното планиране и репродуктивно здраве.

Всички индикативни дейности са в съответствие с длъжностната характеристика на здравния медиатор. Трябва да се отбележи, че до 2015г. - включително, здравните медиатори по места имат различна система на отчитане пред преките си ръководители в общините, като липсва обща координация и уеднаквен алгоритъм на отразяване от здравните медиатори показатели. НМЗМ не разполага със съпоставима база документи, които да верифицират подадените данни. Би могло да се приеме, че единствено данните, отнасящи се за 2016г. са подадени в съответствие с предложен от НМЗМ стандарт – обща отчетна форма, в която присъстват и съпоставими данни от ежедневната работа на здравните медиатори.

година	имунизации	профилактични пре	казуси от здравен ха	казуси от социален х	консултации	здр.инф.мероприяти
2012	19753	30831	8958	4598	25197	1618
2013	26009	40114	16924	30526	26374	5060
2014	19065	31703	13884	24902	38786	1591
2015	20906	29201	18644	33722	26771	1520
2016	12861	21712	17569		37029	2643

9. **Разработване, прилагане и утвърждаване на нови практики в областта на медиаторството** – Въвеждането на позицията здравния медиатор в детското отделение на МБАЛ – Хасково е Първата практика която ние насърчихме. По-късно по инициатива на Фондация „Здравни проблеми на малцинствата“, практиката беше пилотирана в три многопрофилни болници - Лом, Самоков и Ямбол. От април до септември 2015 здравни медиатори съдействаха на

лекари, медицински сестри и други здравните специалисти да се подобри комуникацията между ромски общности и медицинския персонал.

10. Популяризиране на здравномедиаторната програма извън България

10.1. Скопие – Македония На 24 и 25 януари 2012

Д-р Радосвета Стаменкова /изпълнителен директор на БАСП/ и Анифе Хасан /зам. Председател на НМЗМ/, представиха ключовата роля на здравните медиатори за достъпа на роми до здравни грижи в България.

10.2. Стратбург- Съвета на Европа, 21 февруари 2012 година

Представи се българския модел на здравните и трудовите медиатори, който беше определен като добра практика. Като значимо постижение в България беше изтъкнато създаването на Националната мрежа на здравните медиатори.

10.3. Братислава, 17-19 април 2012 г.

Братислава, Словакия, 21-22 юни 2012 г.

Две работни срещи по международен 3-годишен проект „Инициатива за здраве и ваксинапрофилактика“, който в България се изпълнява от Националната мрежа на здравните медиатори.

10.4. Дъблин - Ирландия, 4-6 септември 2012 година

Среща, организирана от Европейския център за контрол на заболяванията (ECDC). Срещата беше посветена на усилията за подобряване на ваксинационното покритие в Европа в контекста на проблемите, които срещат имунизационните програми в отделните държави и поставените от ECDC и СЗО цели, една от които е елиминирането на морбили в Европа до 2015 г.

По време на срещата директорът на ECDC Марк Спренгър подчерта колко силно впечатлен е бил от работата на здравните медиатори в България по време на посещението си през месец април 2012 г. в гр. София за 5-та Национална среща „Инициатива за здраве и ваксинапрофилактика“.

10.5. Белград, Ниш – Сърбия, 28-30 октомври 2012 година

Обмяна на добри практики между България и Сърбия за подобряване достъпа до здравни услуги за роми и други групи в неравностойно положение. Българската делегация представи модела на здравното медиаторство в страната ни. Тя включваше именно представители на институции и организации, от които зависи развитието на програмата за здравните медиатори, както и двама здравни медиатори.

10.6. 10 и 11 април 2013, Стокхолм

Работна среща в Стокхолм с шведската комисия за борба с трафика на хора и проституцията. Представители на НМЗМ присъстваха по покана на финландския офис на МОМ (международната организация по миграция) и споделиха опит и добри практики в работата с уязвими общности и направиха всичко по силите си, за да помогнат на колегите от северната страна да разберат особеностите на работата и специфичните подходи, които са доказано ефективни в мултиетнична среда и с маргинализирани семейства.

10.7. 11 и 12 септември 2014г., Скопие

Председатели на Мрежата на здравните медиатори в България, взеха участие като обучители на македонските медиатори. Целта на семинара бе здравните медиатори в Македония да почерпят

опит от българските си колеги в подготовката за изграждане на работеща организация и да развият този модел по български образец.

10.8. 3 февруари 2015 г., Брюксел

Националната мрежа на здравните медиатори беше представена от Диляна Дилкова на [Заклучителна конференция по проект „По-добро включване на ромската общност чрез инициативи на гражданското общество“](#), която се проведе в седалището на Европейския Икономически и Социален Комитет (ЕИСК).

В частта „Здравеопазване“ Диляна Дилкова представи подробно програмата за здравна медиация в България, международните проекти, по които Мрежата работи, както и заснетия през 2014 г. клип [професия „Здравен медиатор“](#), който беше посрещнат с голям интерес.

10.9. 6-8 юни 2016 г., София

Проведе се Четвърта поредна среща на здравни медиатори и координатори на медиаторски програми от цяла Европа. Срещата беше организирана в рамките на инициативата "Здравна медиация сред ромската общност", която е част от проект **“EQUI HEALTH - Подобряване на достъпа до качеството на здравни грижи и услуги за мигранти, роми и други уязвими групи”**, изпълняван от Международната организация по миграция (ИОМ), със съдействието на Сдружение "Национална мрежа на здравните медиатори". Представители от България бяха Мария Самуилова (ИОМ), Иванка Абаджиева (НМЗМ) и здравните медиатори Георги Николов (Самоков), Веселина Огнянова (Белица) и Ася Камберова (Пещера).

10.10. 13 и 15 юни 2016г.

По проект „Заедно за по-добро здраве“, изпълняван от Националната мрежа на здравните медиатори и финансиран от компания ГлаксоСмит Клайн, се проведе работно посещение в България с участието на представители на партньорските НПО от Румъния, Унгария и Словакия, представители на ГлаксоСмитКлайн от офисите в Лондон, Брюксел, Братислава, Белград и София и представител на Европейския алианс за обществено здраве (ЕРНА).

Освен работни посещения на институции и здравни медиатори, бяха представени разработените в четирите държави материали по кампанията PHASE (обучение за подобряване на личната хигиена).

10.11. Клонът на НМЗМ в Добрич реализира местна инициатива за мотивиране продължаването на учениците след 7 и 8 клас – Панаир на професиите. Колн Добрич на НМЗМ изпълни проекта в рамките на инициативата For Roma with Roma на ЕК. В последствие на 27 октомври 2016 г. , на заключителната среща на инициативата „ForRoma with Roma“ в Брюксел, Анифе Хасан представи подхода за работа с младежи по време на реализиране на местната дейност „Панаир на професиите“ пред повече от 120 участници.

По време на срещата в Брюксел участва и здравния медиатор Георги Николов, който представи работата от създаденото партньорство между община Самоков и община Хамм (Германия) и популярния вече „Street Art Festival“, който предостави възможност ромски младежи да участват в алтернативни и нови форми на изкуство. Кина Асенова – здравен медиатор в община Тунджа беше поканена като активен представител на ромската общност при организиране на специални стипендии за транспорт на ученици, на които беше осигурен достъп до средно образование в училища и гимназии в Ямбол.

Цвета Петкова е фасилитатор на инициативата за България и участва по време на всички дискусии и координира представянето на участниците от България.

10.12. 14 - 17 ноември 2016, община Хамм, Германия

Георги Николов – ЗМ от Самоков и Цвета Петкова – член на УС на НМЗМ, посетиха община Хамм, Германия. Цвета Петкова беше поканена лично от заместник кмета - Тео Хесе, да представи работещи модели за преодоляване на проблеми, свързани с образованието на ромски деца и ученици и подходи за работа в общността.

Георги Николов сподели как той работи с младите хора в Самоков, представи и организираните от него Street ART Festival и планира обмяна на посещения на младежи между Самоков и Хамм. Георги Николов представи работата си на ЗМ пред социални работници, които поздравиха не само Георги, но и целия екип на НМЗМ за добре свършената работа.

11. Проекти, изпълнявани от НМЗМ:

11.1. Проект „Комплексен подход за включване на ромите в община Монтана“

Проектът се изпълнява в община Монтана по "Българо-Швейцарска програма за социално включване на роми и други уязвими групи". Сдружение "Национална мрежа на здравните медиатори" е част от широк партньорски екип и изпълнява дейности в областта на здравеопазването и здравното образование.

По проекта са обучени трима нови здравни медиатори, а в изпълнението на дейностите са включени общо пет. В края на 2016г. се осъществи картографиране в 5 локации – кв. Кошарник и кв. Огоста на гр. Монтана, с. Габровница, с. Вирове и с. Безденица. През месец април 2017г. резултатите бяха обобщени от проф. Грекова и представляват актуален анализ за здравно-социалния профил на ромите в целевите населени места. Този анализ е база за планиране на предстоящата интервенция, спрямо отчетените нужди.

В началото на 2017г. стартира работата с младежи и жени – дискусии и групи за самапомощ. Сформиран са общо три групи.

По проекта са предвидени целогодишно през 2018г. да се изпълняват профилактични прегледи и АГ прегледи и изследвания за профилактика на РМШ и рак на гърда, а медицинската дейност ще бъде промотирана и подпомагана в три здравноинформационни кампании.

В рамките на проекта вече са изградени два здравно-информационни центрове, в които ще има оборудвани кабинети за здравните медиатори. Дейностите ще се изпълняват до март 2019г.

11.2. Проект „Мисията възможна - по-добро сексуално и репродуктивно здраве за младите хора от уязвими общности - пътища за преодоляване на здравните неравенства“

Водещ партньор е БАСП, а НМЗМ е партньор. Основна цел е подобряване на сексуалното и репродуктивно здраве на младите хора от уязвими общности и намаляване на здравните неравенства и се финансира от МЗ, Програма BG 07 "Инициативи за обществено здраве", мярка 2: „Подобряване на достъпа до качествени услуги за сексуално и репродуктивно здраве на юноши на възраст от 10 до 19 години със специфичен фокус върху уязвимите групи, в частност ромско население и хора в отдалечени райони", в рамките на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Реализира се в 14 населени места, които са идентифицирани като едни от най-уязвимите.

Специфични цели, които сме си поставили: Да подобрим достъпа до комплексни услуги в областта на сексуалното и репродуктивно здраве, включително консултиране за превенция на ХИВ/СПИН и сексуално преносими инфекции на млади хора от уязвими общности; да повишим общата информираност и знания на подрастващите в областта на сексуалното и репродуктивно здраве за отговорно здравно поведение; да насърчим и подкрепим развитието на семейното планиране, както и развитието на общностния капацитет в 14 населени места в България.

Дейности:

1. Организиране и провеждане на изследвания за сексуално преносими инфекции като целеви стойности са:
 - 3000 изследвани лица за ХИВ, хепатит В и С
 - 900 души изследвани за сифилис
 - 1500 изследвани за гонорея, трихомониаза и хламидии
2. Предоставяне на услуги по семейно планиране
3. Създадени са 12 групи за взаимопомощ и информираност в целевите общности
4. Провеждане на индивидуални консултации за безопасно сексуално поведение
5. Здравно информационни събития в 14 населени места – общо 28 събития;

Участието на здравните медиатори е ключово за: работа на терен; създаване на групи за взаимопомощ; работа с партньорите на терен; организиране на информационни събития и водене на групите за самопомощ.

11.3. Проект "Заедно за по-добро здраве" (2012-2014, 2015-2017)

Проектът е финансиран от фармацевтична компания ГлаксоСмитКлайн и изпълняван в България, Словакия, Унгария и Румъния. Основна цел на проекта е утвърждаване и развиване на здравно-медиаторната програма в четирите държави. След успешното изпълнение на тригодишния проект (2012-2014 г.), в рамките на който бяха обучени, назначени и мониторирани 42 нови здравни медиатори, беше взето решение проектът да бъде финансиран за още три години (2015-2017 г.). Заложените цели са обучение и назначаване към проекта за 1 година на нови 5 здравни медиатори през всяка от трите години; провеждане на ежегодни регионални срещи за всички работещи здравни медиатори; изработване на надеждна, унифицирана система за отчитане на работата на здравните медиатори; провеждане на вътрешен мониторинг на здравно-медиаторната програма в общини, в които са установени проблеми и сред здравни медиатори, с които контактът и отчетността са затруднени; продължаване на провеждането на обменни посещения, в рамките на които опитни здравни медиатори посещават новообучените и работят с тях на терен и с местни институции.

През 2015/2016 г. бяха проведени първите 5 регионални срещи със здравни медиатори в градовете Варна, Благоевград, Созопол, Враца, Пловдив. По време на срещите всички здравни медиатори имаха възможност да представят работата, проблемите и постиженията си. Значителна част от времето беше посветена на обсъждане и тестване на предложената от ръководството на НМЗМ нова отчетна форма. Здравните медиатори излъчиха делегати, които да ги представляват на организираната през месец юли 2016 г. среща за изработване на стратегически план на НМЗМ.

През 2015 и 2016 г. всички новообучени здравни медиатори (по делегиран бюджет и по проекта) бяха включени в програмата за обмен на опит, стартирала през 2012 г., първоначално – само за здравните медиатори, обучени по проекта. През 2015 г. бяха посетени 25 здравни медиатори в 21 общини. През 2016 г. (в периода юни-септември) бяха посетени 22 здравни медиатори в 18 общини. Подробности за обменните посещения – в Приложение 2.

През 2015 г. стартира нова дейност, финансирана от компания ГлаксоСмитКлайн в рамките на проект «Заедно за по-добро здраве» - пилотиране на кампанията за подобряване на личната хигиена сред децата – PHASE. В рамките на кампанията през 2015 г. беше проведено обучение на 10 здравни медиатори за работа по темата с деца; по време на брейнсторминг сесия здравните

медиатори представиха основните хигиенни проблеми на децата от техните населени места и идеи за изработка на материали, които да адресират най-острите проблеми. На базата на тези предложения екипът на НМЗМ изработи комплект карти за игра на хигиенна тематика – „Чудните приключения на Сапун и Капчица“, лепенки с изображения и методология за провеждане на сесии по хигиена с деца. През 2016 г. две групи здравни медиатори (общо 23 души) бяха обучени да работят с материалите и да провеждат сесии с деца на възраст 6-12 години.

През месец октомври 2016 г. 14 здравни медиатори от 13 общини се включиха в отбелязването на Световния ден за миене на ръце (15 октомври). НМЗМ, в рамките на проект «Заедно за по-добро здраве» осигури материали за провеждане на инициативите по места – постери и лепенки. Подробности за двете инициативи, адресиращи хигиената сред децата от уязвими общности – в Приложение 3.

11.4. Проект "Equi HEALTH- Подобряване на достъпа до и качеството на здравните грижи и услуги за мигранти, роми и други уязвими групи"

Проектът е финансиран от Международната организация по миграция. Целите на проекта са обмяна на опит между медиатори и координатори на медиаторни програми от 10 държави в Европейския съюз, създаване на Европейска мрежа на медиаторите, създаване на интернет платформа за комуникация между медиатори и координатори на медиаторски програми от европейски държави, изработване на справочник за медиаторските практики в Европа.

На 12 юни 2015 г. в Културен център G8 в София се състоя премиерата на документалния филм "Да построиш мост", заснет през 2014 г. в рамките на проекта. Филмът представя българския здравно-медиаторен модел чрез работата на здравните медиатори Катя Кирилова, Антоанета Евтимова (гр. Благоевград) и Сабире Рамадан (Община Септември), но и запознава зрителите с моделите на здравна и културна медиация във Франция и Белгия.

Линк към филма: <https://www.youtube.com/watch?v=Mjko89ff4A0>

През 2016 г. Международната организация по миграция финансира провеждането на 4 регионални срещи с представители на общини с фокус върху общини, които все още не работят по здравно-медиаторната програма. Срещите бяха проведени във Велинград, Плевен, Русе и Бяла в периода април-юни 2016 г.

Целите на срещите бяха:

- Да се представят дейностите и резултатите от проекта в компонент „Ромско здраве“ на местно ниво.
- Представяне на Доклад за изпълнение на Националната стратегия за интеграция на ромите (НСИР) 2012-2020 г., компонент „Здраве“, изработен в рамките на проекта.
- Запознаване на представителите на общини, в които професията „здравен медиатори“ не е позната – прожекция на филма „Да построиш мост“, изработен в рамките на проекта.
- Представяне на работата на здравните медиатори като част от дейностите по изпълнение на НСИР.
- Дискутиране на резултатите от пилотен проект за здравна медиация в болници.
- Информиране на общините, в които към момента не работят здравни медиатори, за възможностите и механизмите за избор, обучение и назначаване на здравни медиатори през 2017 г.

В срещите взеха участие представители на 25 общини, 7 Регионални здравни инспекции (РЗИ) и 22 здравни медиатори. Общините бяха представени от заместник-кметове и директори на дирекции по здравеопазване, образование и социални услуги.

Срещите осигуриха добра възможност за директна комуникация между екипа на НМЗМ и представителите на общини. Пряк резултат от срещите бяха заявленията, постъпили от нови общини, изразяващи желание за включване в здравно-медиаторната програма през 2017 г.

През април 2016 г. започна работа и по изработване на интернет платформа, която да даде възможност на здравни медиатори и координатори на медиаторни програми в Европа да обменят опит и информация помежду си, включително и във форум. Платформата беше изградена по модела на интернет платформата на НМЗМ (www.zdravenmediator.net). Към момента платформата все още в процес на разработка – попълване на информация за присъединилите се държави. Платформата е активна на адрес <http://eurohealthmediators.eu>

11.5. Проект „Да поговорим за предпазване от болести“ (октомври 2012 – юни 2013), финансиран от Европейския център за контрол на заболяванията (ECDC) Дейности през 2013 г.: - Културна адаптация на материали, насочени към здравни работници, здравни медиатори и родители по темата за задължителните имунизации – ръководство за здравни работници и здравни медиатори и презентация за родители. - Проведено тестване на материалите в 4 фокус-групи – здравни специалисти и здравни медиатори, представители на медии, родители от ромска общност и родители, подбрани на произволен принцип.

11.6. Проект „Да поговорим за предпазване от болести-2“ (ноември 2013 – май 2014), финансиран от Европейския център за контрол на заболяванията (ECDC) Дейности през 2013 г.: - Организиране на работна среща между представители на ECDC, епидемиолози от РЗИ (София-област, Благоевград, Пазарджик), здравни медиатори и представители на НПО. - Разработване на план за проучване на нагласите към имунизациите и за обратна връзка за разработените в първата фаза на проекта материали сред здравни специалисти, здравни медиатори и родители в 4 населени места – гр. Самоков, гр. Благоевград, с. Ковачево и с. Лехчево. - Отпечатване на пробни бройки от материалите, адаптирани в първата фаза на проекта.

11.7. Проект „Рома Матрикс“ (април 2013 – март 2015) Roma MATRIX е европейски проект, чиято цел е борбата с расизма, нетолерантността и ксенофобията към ромите, както и стимулирането на интеграцията чрез общи действия в цяла Европа. Roma MATRIX е партньорство между 19 организации от 10 държави-членки на Европейския съюз. Проектът ще се изпълнява в рамките на две години – от април 2013 до март 2015 г. Той се финансира от Програма „Основни права и гражданство“ на Европейския съюз. Roma MATRIX е междусекторно сътрудничество, включващо местни и регионални власти, НПО, частен сектор и един университет. Партньорството обединява организации, ръководени от роми, както и роми, работещи в други организации, които да дават насоки на съвместната работа. Roma MATRIX има 13 отделни дейности, групирани в четири основни направления на работа – всяка организация ще се фокусира върху различни аспекти на проекта в своя регион.

Създаване на Центрове за равни възможности „Roma MATRIX“, които ще събират и документират случаи на дискриминация. Центровете предоставят юридически, психологически и консултантски услуги на роми, пострадали от дискриминация. Случаите на дискриминация се подават чрез мрежата от здравни медиатори в страната, под ръководството на координаторите на центровете в София и Сливен.

Създаване на мрежа от партньори, които съдействат за преодоляване на дискриминацията - национални и местни власти, активни в сферите на здравеопазването, образованието, социалните дейности и заетостта, представители на Комисията за защита от дискриминация, Омбудсмана, НПО и др.

Подобряване на процесите на интегриране на повече деца и младежи в образователната система и намаляване на проявите на дискриминация и расизъм в училище.

Здравни проблеми на ромските жени - директни интервенции в общността, повишаване на капацитета на здравните медиатори във важни области като женско здраве, семейно планиране и др. Менторство – подобряване на работата на нови здравни медиатори при разрешаване на сложни казуси, изискващи работа с институциите.

Представяне на истории на успели роми – популяризиране на концепцията, че различието може да бъде ресурс, а не пречка, чрез медийни изяви, изложби и специални събития.

12. Членство на НЗМЗ в други организации

12.1. НЗМЗ е част от неправителствените организации, членувачи в Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси към Министерски съвет от самото ни учредяване. През настоящата 2017 година за първи път Мрежата не поднови членството си в знак на категорично несъгласие и възмущение от назначението на г-н Валери Симеонов за председател на Съвета.

12.2. НЗМЗ е член на Национална мрежа за децата - свободен алианс от над 100 НПО, работещи в областта на образованието, социалните услуги, здравеопазването и други сфери, с водеща цел застъпничество за правата на децата и тяхното благоденствие в България.

12.3. ПРК – от началото на 2016г. мрежата е част от единен ромски форум: Постоянна ромска конференция. Това е обединение на множество НПО, работещи в ромска общност, а целта на форума е да се дискутират приоритетни теми за общността и да се търсят общи действия за решаване на идентифицираните проблеми.

13. Нашите партньори:

Изразяваме признателността си към всички институции, партньори, съмишленици и приятели, които ни помагали и бяха до нас за през годините!

- Парламентарна комисия по здравеопазване
- Национален съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси към Министерски съвет
- Министерство на здравеопазването
- Министерство на финансите
- Медицински университет-София, Факултет по обществено здраве
- Националното сдружение на общопрактикуващите лекари в България
- Фондация „Здравни проблеми на малцинствата“
- Българска асоциация по семейно планиране и сексуално здраве
- Национална мрежа за децата
- Национален център по заразни и паразитни болести
- Европейски център за контрол на заболяванията (ECDC)
- Международна организация по миграция (IOM)

- Над 110 български общини, в които работят здравни медиатори на делегиран бюджет
- Регионални здравни инспекции
- Фармацевтична компания ГлаксоСмитКлайн
- Български червен кръст
- Българо-Швейцарска програма

Приложения:

Приложение 1 - *разпределение по общини на бюджетните позиции за здравни медиатори за 2018г.*

Код	Община	Здравни медиатори - брой
(1)	ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД – 6 общини	10
5103	Благоевград	2
5107	Петрич	1
5102	Белица	2
5104	Гоце Делчев	1
5108	Разлог	3
5109	Сандански	1
(2)	ОБЛАСТ БУРГАС – 9 общини	19
5201	Айтос	2
5202	Бургас	4
5203	Камено	2
5204	Карнобат	2
5203	Малко Търново	2
5206	Несебър	1
5212	Сунгурларе	3
5211	Средец	2
5213	Царево	1
(3)	ОБЛАСТ ВАРНА – 5 общини	14
5303	Аксаково	2
5305	Варна	7
5307	Вълчи Дол	1
5308	Девня	2
5311	Провадия	2
(4)	ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО – 5 общини	8
5401	Велико Търново	1
5403	Елена	3
5404	Златарица	2
5405	Лясковец	1
5406	Павликени	1

(5)	ОБЛАСТ ВИДИН – 3 общини	5
5501	Белоградчик	1
5504	Видин	2
5510	Ружинци	2
(6)	ОБЛАСТ ВРАЦА – 6 общини	9
5601	Борован	1
5602	Бяла Слатина	1
5603	Враца	1
5605	Козлодуй	2
5609	Оряхово	2
5611	Хайредин	2
(7)	ОБЛАСТ ГАБРОВО – 2 общини	2
5702	Дряново	1
5703	Севлиево	1
(8)	ОБЛАСТ ДОБРИЧ – 6 общини	14
5803	Добрич – област	3
5804	Добрич – град	5
5805	Каварна	1
5807	Тервел	2
5808	Шабла	1
5802	Генерал Тошево	2
(9)	ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ – 1 община	2
5905	Кърджали	2
(10)	ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ – 2 общини	11
6003	Дупница	6
6005	Кюстендил	5
(11)	ОБЛАСТ ЛОВЕЧ – 3 общини	5
6104	Луковит	2
6106	Троян	2
6102	Летница	1
(12)	ОБЛАСТ МОНТАНА – 6 общини	11
6201	Берковица	1
6204	Вълчедръм	2
6205	Вършец	1
6207	Лом	3
6208	Медковец	1
6209	Монтана	3
(13)	ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК – 7 общини	11
6303	Брацигово	1
6304	Велинград	2
6307	Панагюрище	1
6308	Пещера	2
6309	Ракитово	2
6310	Септември	2

Обобщен доклад на
Сдружение "Национална мрежа на здравните медиатори": 2011 – 2017г.

6311	Стрелча	1
(14)	ОБЛАСТ ПЕРНИК – 4 общини	4
6401	Брезник	1
6404	Перник	1
6405	Радомир	1
6406	Трън	1
(15)	ОБЛАСТ ПЛЕВЕН – 1 община	1
6505	Искър	1
(16)	ОБЛАСТ ПЛОВДИВ – 5 общини	10
6601	Асеновград	1
6604	Карлово	2
6608	Перущица	1
6609	Пловдив	5
6610	Първомай	1
(17)	ОБЛАСТ РАЗГРАД – 6 общини	11
6701	Завет	1
6702	Исперих	2
6703	Кубрат	2
6704	Лозница	1
6705	Разград	4
6706	Самуил	1
(18)	ОБЛАСТ РУСЕ – 3 общини	8
6801	Борово	1
6803	Вятово	4
6806	Русе	3
(19)	ОБЛАСТ СИЛИСТРА – 1 община	1
6902	Главиница	1
(20)	ОБЛАСТ СЛИВЕН – 4 общини	11
7001	Котел	1
7002	Нова Загора	2
7003	Сливен	5
7004	Твърдица	3
(21)	СТОЛИЧНА ОБЩИНА – 1 община	6
(22)	ОБЛАСТ СОФИЙСКА – 6 общини	12
7303	Ботевград	3
7306	Долна баня	2
7309	Етрополе	1
7311	Ихтиман	2
7318	Самоков	3
7313	Костенец	1
(23)	ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА – 6 общини	10
7404	Казанлък	2
7405	Мъглиж	2
7406	Николаево	1

Обобщен доклад на
Сдружение "Национална мрежа на здравните медиатори": 2011 – 2017г.

7409	Раднево	1
7410	Стара Загора	2
7411	Чирпан	2
(24)	ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ – 3 общини	3
7501	Антоново	1
7504	Попово	1
7505	Търговище	1
(25)	ОБЛАСТ ХАСКОВО – 4 общини	6
7601	Димитровград	1
7610	Харманли	1
7611	Хасково	2
7606	Свиленград	2
(26)	ОБЛАСТ ШУМЕН – 9 общини	14
7701	Велики Преслав	1
7702	Венец	1
7703	Върбица	2
7704	Каолиново	1
7705	Каспичан	1
7706	Никола Козлево	1
7707	Нови Пазар	2
7708	Смядово	2
7710	Шумен	3
(27)	ОБЛАСТ ЯМБОЛ – 3 общини	12
7803	Стралджа	2
7804	Тунджа	7
7805	Ямбол	3
	ВСИЧКО	230

Приложение 2

Обменни посещения между здравни медиатори (юни-декември 2015)			
Брой посетени общини	21	Брой посетени квартали с преобладаващо ромско население	31
Брой посетени нови здравни медиатори	25	Брой идентифицирани индивидуални случаи, по които ЗМ продължават да работят след посещението	52
Брой опитни здравни медиатори-обучители	9		

Задължителни дейности при всяко посещение	- Срещи с представители на общината; - Посещение на терен сред общността - Работа по отчетността пред общината и пред НМЗМ - Идентифициране на индивидуални казуси
Допълнителни дейности	- Срещи с ръководствата на болници и спешни центрове - Срещи с представители на НПО и/ или центрове за обществена подкрепа; - Срещи в училища/ детски градини на места, в които ЗМ работят с деца/ родители; срещи с представители на отдели „Закрила на детето“ - Организиране на срещи в общността и консултации.
Основни трудности, идентифицирани от опитните ЗМ	- Някои от новообучените ЗМ не разполагат с кабинет, в който да се срещат с клиенти и в който да подготвят отчетите си; - Трудности в комуникацията с институции (Етрополе); - Трудности в работата с компютър (Кърджали, Сандански); - Някои от общините не изискват от ЗМ да подават отчети за работата им, въпреки че ЗМ са общински служители (Перник); - Проблеми в работата на терен (Средец, Варна, Кърджали).
Препоръки към новообучените ЗМ	- Да наблегнат върху отчетността и регистрирането на индивидуални казуси (Варна, Костенец); - По-добра екипна работа с други ЗМ, работещи в същото населено място (Белица) - Повече време, отделено за работа сред общността (Летница, Кърджали, Перник) - Провеждане на повече групови срещи с млади майки (Кърджали).

Обмяна на опит (юни - септември 2016)*

* през 2016 г. новообучените ЗМ са 52 – обменните посещения бяха организирани за период от 6 месеца и ще продължат до края на ноември 2016 г.

Брой посетени общини	18	Брой посетени квартали с преобладаващо ромско население	31
Брой посетени нови здравни медиатори	22	Брой ромски квартали, в които работят новообучените ЗМ	29
Брой опитни здравни медиатори-обучители	8	Предполагам брой население, обхванато от новообучените ЗМ	35 000
Брой идентифицирани индивидуални случаи, по които ЗМ продължават да работят след посещението	44	Брой ЗМ в България за 2016 г.	- 195 (делегиран бюджет) - 16 (проекти)

Основни трудности, идентифицирани от опитните ЗМ	- Някои от ЗМ не разполагат с кабинети, в които да се срещат с клиенти и да подготвят отчетите си; - ЗМ са свързани с политически партии (Шумен, Кърджали) - Трудности в работата с компютър (Кърджали) - Трудности в идентифицирането на индивидуални казуси (Каолиново) - Общината използва ЗМ единствено за подготовката на документи на клиенти от ромски произход (Карнобат); - Трудности в работата на терен (Средец, Кърджали) ; - ЗМ са свръхквалифицирани – специфични трудности в работата на терен и дискриминативно отношение от страна на местни институции ги демотивират (Нова Загора, Смядово)
--	--

Приложение 3

Изпълнение на кампания PHASE юли-септември 2016 г.	
Общ брой ЗМ, обучени да работят по PHASE – до края на септември 2016 г.	23 здравни медиатори 1во обучение - 9 ЗМ; 2ро обучение – 9+4 нови ЗМ; 3то обучение - 10 ЗМ, 7 от тях – новообучени през 2016 г.
Брой ЗМ, които са започнали пилотна работа с деца в своите населени места по кампания PHASE	7 ЗМ в Белица, Ихтиман, Бяла Слатина, Самоков, Разлог, Видин. Първите 8 групи деца започнаха да се събират през лятото. Очакваме още обучени ЗМ да започнат работа с картите през октомври 2016 г.
Брой групи деца, които са завършили всички 6 обучителни сесии по Ръководството	8 групи деца* *Броят на децата във всяка група е различен. Най-голямата група е в детската градина в Ихтиман – 23 деца.
Общ брой деца, включили се в дейностите по PHASE	88 деца; 5-12 годишна възраст *В Бяла Слатина в срещите се включват и 6 родители
Места, на които се провеждат обучителните сесии с деца	Белица, Разлог, Самоков – в кабинета на ЗМ Бяла Слатина - в Майчин център Видин – в двора на ЗМ Ихтиман – в детска градина
Плюсове	- ЗМ харесват материалите и работят с тях с удоволствие - Обучителните сесии са забавни за децата - Всички посочени деца са посетили всичките 6 обучителни сесии - Училищните директори харесват картите и кампанията и ще подкрепят ЗМ, за да работят те с още повече деца в следващите 3 месеца

Минуси	- Не всички общини подкрепят кампанията, въпреки че дейностите не изискват инвестиции от тяхна страна. - Двата ЗМ от Мъглиж, обучени да провеждат пилотните дейности по кампанията, напуснаха работа през 2016 г., респективно – планираните дейности не можаха да се проведат там.
Какво предстои?	- Старт на работата с първа група деца в община Главиница – октомври-декември 2016 г. - ЗМ ще започнах работа с нови групи деца в училищата през октомври-декември 2016 г. Събиране на обратна връзка от ЗМ, работещи по кампанията – декември 2016 г. - Анализ на Ръководството за работа, изработване на план на дейностите за 2017 г. – декември-януари 2017 г.

СВЕТОВЕН ДЕН ЗА МИЕНЕ НА РЪЦЕ – 15 октомври

Брой ЗМ и населени места	14 ЗМ, работещи в 13 общини 15 квартала 22 проведени мероприятия – в някои от населените места повече от една образователна институция се включи в дейностите
Къде се случиха мероприятията?	6 детски градини 11 училища 1 Център за общностна подкрепа 2 Общностни центъра 1 Приют 1 Евангелска църква 1 дом за деца, лишени от родителски грижи
Кой съдейства на ЗМ за организиране и представяне на дейностите?	- 2 ОПЛ в Белица и Благоевград; - 1 училищна сестра; - представители на 3 РЗИ; - учители в детски градини и училища; - 2 ЗМ, които се включиха в дейностите допълнително – в Бургас и Разград ; - образователни медиатори в Благоевград; - екипи на центрове за общностна подкрепа; - 2 НПО в Бургас и Благоевград;
Достигната целева група	774 деца; 5-13 годишни 65 родители
Кога се случиха дейностите?	Отбелязването на Световния ден за миене на ръце започна на 10 октомври, като по места дейностите продължиха включително през месец ноември 2016 г.

Какво направиха ЗМ?	Всички ЗМ използваха за организиране на мероприятията с деца Ръководството „Чудните приключения на Сапун и Капчица“ и картите за игра. ЗМ включиха децата в дейности като рисуване, образователни игри на тема „Хигиена“ (ръкостискане с микроби, изработка на Tipru Tar, ролеви игри, куизове с награди). Екипът на НМЗМ се опита да използва събитието, за да „промотира“ дейностите по кампанията за подобряване на личната хигиена пред общините и пред училищата и детските градини.
Какви материали бяха подготвени?	2 вида постери във формат А3. Бяха отпечатани също малки лепенки, които могат да бъдат лепени на стената над мивката в училищната тоалетна – лепенките представят нагледно как да си измием добре ръцете с вода и сапун.
Отразяване на провеждането на Световния ден за миене на ръце	http://pirinpress.bg/dir/?p=6439 - Белица http://www.focus-news.net/news/2016/10/21/2317598/blagoevgrad-nad-150-detsa-uchastvaha-v-initsiativi-po-povod-svetovniya-den-za-miene-na-ratse.html - Благоевград http://www.regiona.bg/index.php/zdrave/item/16175-над-150-деца-участваха-в-инициативи-по-повод-световния-ден-за-миене-на-ръце - Благоевград https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1218722071526066&id=433745690023712 - Бяла Слатина
Устойчивост	Във всички посочени населени места ЗМ ще продължат да работят по темата „Хигиена“ с помощна на Ръководството. ЗМ от 5-те населени места, включени в пилотното тестване на материалите ще продължат своята работа с нови групи деца, от месец декември 2016 г. Всички останали ЗМ, участвали в отбелязването на Световния ден за миене на ръце, изразяват желание да продължат работата си по темата доброволно, като част от ежедневните им задължения на ЗМ. В допълнение, ръководителите на ЗМ в общините биха искали да се организират повече срещи в общностите, по методологията на Ръководството „Чудните приключения на Сапун и Капчица“.